

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken

7 juni 2017

Betreft: Consultatie aanpassingswet Wet Toezicht

Geachte heer/mevrouw,

In antwoord op de internetconsultatie Aanpassingswet Wet Toezicht vragen wij namens onze aangesloten organisaties en de bij hen aangesloten, ruim 30.000 professionele makers, uw aandacht voor het navolgende.

Wij hebben met belangstelling kennis genomen van het consultatiedocument. In hoofdlijn ondersteunen wij daarbij, buiten enkele mogelijke afwijkingen daarvan in het navolgende, de reactie van VOICE namens de Nederlandse CBO's, waarnaar wij u verwijzen.

Wij zijn en blijven voorstander van het Nederlandse systeem van overheidstoezicht. Zoals wij bij de implementatie van de Richtlijn Collectief beheer in 2015 aan de vaste Kamercommissie voor Justitie schreven (brief van 23 september 2015): "Wij zijn verheugd te constateren dat de Nederlandse regering van [de door de richtlijn geboden] ruimte [tot beleidsvrijheid] gebruik maakt. Het Nederlandse model van overheidstoezicht wordt ten principale gehandhaafd.

(...)

Zoals wij [de Tweede] Kamer bij de totstandkoming van de huidige Wet Toezicht Collectief Beheer (hierna: Wet CBO) lieten weten: "Verbreding en versterking van het overheidstoezicht kan naar onze mening van groot belang zijn voor de maatschappelijke

legitimatie van het, voor auteurs en artiesten zo belangrijke, Nederlandse collectief beheer. Het stellen van normeringen voor de salarissen bij CBO's en het invoeren van regels betreffende inspraak en transparantie zijn daarbij van groot belang. Het College van Toezicht dient te worden voorzien van handvatten om eventuele misstanden, mochten die zich voordoen, adequaat te kunnen aanpakken. Tezelfdertijd willen wij wel benadrukken dat de meeste CBO's in Nederland reeds aan deze redelijke normen voldoen."

Niettemin waren en zijn wij van mening dat "bij de aansturing van het beleid van CBO's het primaat bij de betreffende groepen rechthebbenden ligt en [moet blijven] liggen. Wij achten van groot belang dat auteurs en uitvoerend kunstenaars, ook bij collectieve vertegenwoordiging van (delen van) hun rechten zoveel mogelijk controle kunnen behouden over de wijze waarop dit gebeurt. Een krachtig nationaal collectief beheer dient daarom in stand te worden gehouden." (...)

Belangrijk aandachtspunt voor alle rechthebbenden die bij een CBO zijn aangesloten, is [daarom en daarbij], de concurrentiepositie van in Nederland gevestigde, onder wettelijk toezicht staande, CBO's die gediend zijn met een gelijk speelveld. Dat gelijke speelveld kan worden gegarandeerd door:

- in de wet Toezicht niet onnodig zwaardere eisen te stellen dan aan buitenlandse CBO's: met name het ex ante toezicht op tarieven is in dit opzicht onnodig beperkend;
- aan eventueel onder toezicht geplaatste 'onafhankelijke beheersorganisaties', die dezelfde activiteiten ontplooiën als een CBO, dezelfde eisen te stellen als aan een CBO.

Over dit laatste punt schreven wij u ten tijde van de totstandkoming van de Richtlijn: "Het Richtlijnvoorstel is louter gericht op 'rechtenbeheerders' (hierna 'CBO's') "met als enig doel of hoofddoel auteursrecht of naburige rechten in verband met auteursrecht te beheren en die eigendom is van of onder zeggenschap staat van haar leden" (art. 2a). Hiermee vallen commerciële organisaties, agentschappen en uitgevers die collectief rechten beheren en licenties verlenen buiten de bepalingen van de Richtlijn. Het richtlijnvoorstel gaat daarmee voorbij aan het feit dat niet alleen CBO's een rol spelen in collectief rechtenbeheer, maar dat ook steeds vaker commerciële organisaties (feitelijk niet-officiële CBO's) en uitgevers diensten verlenen in het kader van rechtenbeheer. Ons inziens is het onwenselijk eisen betreffende transparantie en inspraak rond collectief rechtenbeheer louter te stellen aan organisaties waar reeds in enige vorm van zeggenschap is voorzien (organisaties "die eigendom [zijn] of onder zeggenschap [staan] van haar leden").

Ongewenst effect van invoering van het voorstel met deze beperkte werkingssfeer zou bovendien een extra prikkel kunnen zijn rechten te (laten) beheren door bedrijven en organisaties die niet onder de gestelde definitie vallen. Dit achten wij een voor makers, wier zeggenschap over het rechtenbeheer het voorstel juist beoogt te vergroten, onwenselijke situatie." Op dit laatste risico wijzen wij graag opnieuw.

Tevens vragen wij opnieuw expliciet uw aandacht voor het ook door VOICE bepleite voorstel de kostennormering niet langer uit te laten gaan van een vast en gelijk kostenpercentage voor alle CBO's. Zoals wij reeds in 2012 bij de invoering van de toenmalige wetswijziging aangaven (<http://www.platformmakers.nl/data/file/3/86.pdf>): "De kosten [van een CBO moeten] transparant zijn en in verhouding (...) staan tot de te verrichten werkzaamheden. Voor een beoordeling van de bedrijfseconomische prestaties van een CBO verdient het de voorkeur deze inschatting aan het College van toezicht over

te laten en niet generiek bij AMVB te bepalen. Het College kan immers rekening houden met de bijzonderheden van de uitoefening van de desbetreffende rechten en daarover indien nodig adviseren of een aanwijzing geven.”

Ook merken wij, evenals VOICE, graag op dat het voorstel tot wijziging van de financiering van het Toezicht op gespannen voet staat met de onafhankelijkheid en de onafhankelijke uitstraling die het CvTA dient te bezitten. Wij verwijzen voor een verdere toelichting naar de reactie van VOICE die wij op dit punt volledig onderschrijven. Tevens wijzen wij erop dat een lastenverzwaring voor CBO's ook om de eerder in deze reactie genoemde redenen ongewenste effecten kan hebben: het verzwaren van de lasten voor Collectief Beheersorganisaties kan stimuleren dat groepen rechthebbenden zich aan het toezicht zouden kunnen gaan onttrekken.

Namens de NVJ (Nederlandse Vereniging van Journalisten) merken wij op dat zij zich niet kunnen vinden in de voorgestelde beperking van de toepasbaarheid van de WOB. De overige leden van Platform Makers onderschrijven ook op dit punt de reactie van VOICE.

Tot slot merken wij naar aanleiding van de diverse publicaties vorig jaar betreffende (mogelijke) misstanden bij Buma/Stemra, die door intern onderzoek na een klokkenluidersmelding en niet via het overheidstoezicht aan het licht kwamen, op dat van belang kan zijn het functioneren van het overheidstoezicht in deze casus nader te onderzoeken, alvorens tot het invoeren van extra bevoegdheden te besluiten. De betreffende onthullingen doen immers vragen stellen over ook de wijze waarop het door de overheid benoemde college van toezicht heeft gefunctioneerd. Daarbij geven de naar wij begrepen ook bij u bekende onderzoeksrapporten van BDO en Nauta Dutilh mogelijk ook een extra aanleiding de wet op het punt van de kostennormering te herzien. De onderzoekers concludeerden immers dat Buma/Stemra de afgelopen jaren niet op zoek was naar manieren om zo efficiënt en zo goed mogelijk de gelden voor auteurs en uitgevers te verdelen, maar zich heeft gericht op maximale inhouding van kosten en maximale middelen voor het bedrijf, zonder aan het door de overheid benoemde College van Toezicht (CvTA) uitleg te hoeven geven over overschrijding van de wettelijke (bij 'algemene maatregel van bestuur' bepaalde) norm. Als boven opnieuw door ons bepleit zou dit aanleiding moeten geven tot herziening van de huidige vorm van kostennormering.

Uiteraard zijn wij altijd beschikbaar voor het geven van een nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,
Namens het bestuur van het Platform Makers,

